

SOLS LA LLUITA ALLIBERA

Thomas Sankara
4 d'octubre de 1984

El 4 d'octubre de 1984, Thomas Sankara es va dirigir a la 39a sessió de l'Assemblea General de la Organització de les Nacions Unides. El discurs prové d'un fullet publicat per la missió de Burkina Faso davant l'ONU.

Senyor president,

Senyor secretari general,

Honorables representants de la comunitat internacional,

Vinc per a portar-los la salutació fraternal d'un país de 274 mil quilòmetres quadrats, els 7 milions de nens, dones i homes del qual es neguen a seguir morint d'ignorància, de gana i de set, i que encara no arriben a viure de veritat fins i tot després d'un quart de segle d'existència com a estat sobirà representat davant l'ONU.

Vinc a aquesta 39a sessió per a parlar-los en nom d'un poble que, a la terra dels seus ancestres, a partir d'aquest moment, ha decidit afirmar i assumir la seva pròpia història -tant en els seus aspectes positius com en els seus aspectes negatius- sense cap complex.

Vinc aquí, per últim, enviat pel Consell Nacional de la Revolució de Burkina Faso, per a expressar els criteris del meu poble respecte als problemes inscrits a l'ordre del dia, els quals constitueixen la trama tràgica dels successos que dolorosament malmeten els ciments del món al final d'aquest segle XX.

És un món en el que la humanitat s'ha transformat en circ, i es veu desfeta per les lluites entre els grans i els no tant grans, abatuda per bandes armades, sotmesa a la violència i al pillatge. Un món en el que hi ha nacions que se sostrauen del dret internacional, comanden bandes de foragitats els qui, fusell en mà, viuen de la rapinya i organitzen tràfics immunds.

Senyor president,

No estic aquí per a presumir de que enuncio dogmes. No sóc ni Messies ni profeta. No posseeixo cap veritat. La meva única ambició és un anhel doble: primer, poder parlar en llenguatge senzill -el de les proves i la claredat- en nom del meu poble, el poble de Burkina Faso; segon, pronunciar-me aquí, a la meua manera, en nom del "gran poble dels desheretats", els que pertanyen a aquest món que maliciosament han batejat com a Tercer Món, i exposar -encara que no arribi a fer-los comprendre- les raons per les que ens rebel·lem.

Tot això denota l'interès que dipositem en la ONU, les reivindicacions dels nostres drets, aferrant-nos al vigor i al rigor de la clara consciència dels nostres deures.

Ningú s'haurà de sorprendre de que associem a l'ex Alto Volta -avui Burkina Faso- amb aquesta barreja menyspreable, el Tercer Món: món que els altres mons inventaren al moment de les independències formals per a assegurar millor la nostra alienació intel·lectual, cultural, econòmica i política.

Volem ubicar-nos allí, sense que per això justifiquem aquesta gegantina estafa de la història, ni molt menys que acceptem ser “les regions interiors d'un Occident afartat”. Ho fem per afirmar la consciència de pertànyer a un tot tricontinental i admetre, com a país no alineat i amb convicció plena, de que una solidaritat especial uneix a aquests tres continents d'Àsia, Amèrica Llatina i Àfrica en un mateix combat contra els mateixos traficants polítics, els mateixos explotadors econòmics.

Reconèixer la nostra presència en el sí del Tercer Món és, per a parafrasejar a José Martí, “afirmar que a la galta sentim tot cop rebut per qualsevol home del món”. Fins avui hem ofert l'altra galta. Les bufetades s'han redoblat. Però el cor del malvat no s'entendreu. Han trepitjat la veritat del just. Han traït la paraula de Crist. Han transformat la seva creu en una massa. I després d'haver-se posat la seva túnica, laceren els nostres cossos i les nostres ànimes. Han enfosquit el seu missatge. L'han occidentalitzat; tot i així, nosaltres el rebíem com l'alliberació universal. Ara els nostres ulls s'han obert a la lluita de classes. Ja no hi haurà més bufetades.

Hem de proclamar que no hi pot haver salvació per als nostres pobles a no ser que li donem l'esquena de manera radical a tots els models que tots els xarlatans de tota mena ens han intentat vendre durant 20 anys. Per a nosaltres no hi haurà salvació excepte mitjançant aquesta ruptura. Els demés, tots aquests nous “mestres del pensament” que estan sortint del seu somni -desperta per l'auge vertiginós de milers de milions d'homes en parracs, espantats per l'amenaça que exerceix sobre al seva digestió aquesta multitud assetjada per la gana-, comencen a remodelar els seus discursos i, en la recerca ansiosa, busquen un cop més en els nostres entorns conceptes miraculosos, formes noves de desenvolupament pels nostres països. N'hi ha prou amb llegir les nombroses actes dels innumerables col·loquis i seminaris per a convèncer-se d'això.

Lluny de contemplar la idea de posar en ridícul els esforços pacients d'aquests intel·lectuals honestos que -perquè tenen ulls per veure-hi- descobreixen les terribles conseqüències de la devastació que els dits “especialistes” en desenvolupament li imposen al Tercer Món. El temor que m'envolta és el de veure els resultats de tantes energies confiscades per Pròspers de tot gènere¹, qui amb un cop de la vareta ens tornen a un món d'esclavitud maquillat a la moda contemporània.

¹Referència al personatge principal de La tempestat de William Shakespeare. Un mag autodidacta, Pròsper, utilitzà els seus poders màgics per controlar el destí dels demés.

Aquest temor es justifica en tant que la petita burgesia africana diplomada, si no la del Tercer Món -ja sigui per peresa intel·lectual, o senzillament havent-li agradat el model de vida occidental- no es presta a renunciar als seus privilegis. Per això, aquesta petita burgesia oblida que tota veritable lluita política postula un debat teòric rigorós i rebutja l'esforç de reflexió per a idear nous conceptes que estiguin a l'altura del combat mortífer que ens espera. Consumidora passiva i lamentable, vessa termes fetitxistes d'Occident, així com vessa del seu whisky i del seu xampany, als seus salons d'harmonia dubtosa.

Un buscarà en va més enllà dels conceptes de negritud o d'African Personality [Personalitat Africana], avui marcats pel temps, en pro d'idees veritablement noves sorgides dels cervells dels nostres "grans" intel·lectuals.² El vocabulari i les idees ens arriben d'una altra banda. Els nostres professors, els nostres enginyers i els nostres economistes s'accontenten amb afegir-li colorants. Perquè de les universitats europees de les que són producte no en portaren més que els seus diplomes i el vellut dels seus adjectius i superlatius!

És necessari, és urgent, que els nostres quadres i els nostres treballadors de la ploma aprenguin que no hi ha tal cosa com una escriptura innocent. En aquests temps de tempestes, no podem entregar als nostres enemics d'ahir i d'avui el monopoli del pensament, de la imaginació i de la creativitat.

Abans de que sigui massa tard -i ja és massa tard- s'ha de fer que aquestes elits, aquests homes d'Àfrica, del Tercer Món, retornin a sí mateixos -és a dir, a la seva societat, a la misèria que hem heretat- per comprendre no sols que la batalla per un pensament al servei de les masses desheretades no és en va, sinó que en el terreny internacional ells no podran resultar creïbles si no són realment creatius, és a dir, donant una imatge fidel dels seus pobles, imatge que condueixi a realitzar canvis profunds de la situació social i política, i a que ens alliberem de la dominació i explotació estrangeres que no deixen als nostres estats cap altra perspectiva que la de la ruïna.

Això és el que nosaltres -el poble burkinabe- vam percebre en el curs de la nit del 4 d'agost de 1983, amb els primers raigs brillants d'estrelles al cel de la nostra pàtria. Havíem d'assumir la direcció dels aixecaments camperols que s'anunciaven als camps terroritzats per l'avenç del desert, esgotats per la gana i la set i abandonats. Havíem d'oferir direcció a les rebel·lions que rumorejaven entre les masses urbanes desocupades, frustrades i cansades de veure circular les limusines de les elits alienades que es tornaven en el govern de l'estat i que no els oferien res més que les falses solucions ideades i concebudes pels cervells dels altres. Havíem d'oferir una ànima ideològica a les lluites justes de

²La negritud va ser un moviment literari que s'inicià entre escriptors africans i caribenys francòfons que vivien a París a la dècada de 1930. El terme l'utilitzà Aimé Césaire de Martinica. El moviment, format com a protesta contra el règim francès i la seva política d'assimilació cultural, subratllava el valor i la dignitat de les tradicions culturals africanes. Césaire i Léopold Sédar Senghor de Senegal foren dos dels seus principals portaveus. La Personalitat Africana fou un concepte postulat per Kwame Nkrumah, contraposat al de negritud. Nkrumah atribuïa a la cultura africana qualitats úniques que predisposaven als africans al socialisme.

les nostres masses populars mobilitzades contra l'imperialisme monstruós. La rebel·lió passatgera -una simple crema de palla- s'havia de substituir per sempre amb la revolució, la lluita perenne contra tota dominació.

Altres abans que jo han dit -i altres diran després que jo- fins a quin punt s'eixampla l'abisme entre els pobles acomodats i els que no aspiren a res més que a menjar per a satisfer la gana, beure per calmar la set, sobreviure i conservar la seva dignitat. Però ningú imagina fins a quin punt "el gra del pobre ha engreixat als nostres països a la vaca del ric"!

En el cas de l'ex Alto Volta, el procés fou inclús més exemplar. Érem la concentració màgica, feix de totes les calamitats que abaten als anomenats països en vies de desenvolupament. L'ajuda que es presenta com a panacea, i de la que tant rebombori se'n fa sense solta ni volta, aquí resulta una prova eloqüent d'aquest fet. Són molt pocs els països que com el meu s'han vist inundats de tot tipus d'ajuda. En principi, aquesta ajuda suposadament ha d'obrar a favor del nostre desenvolupament. En el que abans era l'Alto Volta, un pot buscar en va indicis de quelcom que pogués assemblar-se a algun tipus de desenvolupament. Els qui estaven a càrrec, bé per ingenuïtat, bé per egoisme de classe, no pogueren o no volgueren controlar aquesta influència exterior, ni controlar el seu abast i plantejar demandes pel benefici del nostre poble.

Analitzant una taula publicada al 1983 pel Club del Sahel, Jacques Giri conclou amb molt bon sentit, a la seva obra *Le Sahel demain* (El Sahel demana), que l'ajuda pel Sahel -pel seu contingut i els mecanismes que la regeixen- no és més que ajuda per a sobreviure. Sols el 30 per cent d'aquesta ajuda, subratlla, serveix simplement perquè el Sahel sobrevisqui. Segons Jacques Giri, l'únic objectiu d'aquesta ajuda exterior és continuar desenvolupant els sectors improductius, imposant càrregues intolerables sobre els nostres petits pressupostos, desorganitzant els nostres camps, acumulant dèficits a la nostra balança comercial, accelerant el nostre endeutament.

Amb unes quantes dades senzilles n'hi ha prou per a donar una imatge de l'ex Alto Volta: 7 milions d'habitants, amb més de 6 milions de camperoles i camperols; una taxa de mortalitat infantil que s'estima en 180 per cada mil nascuts vius; una esperança de vida que no passa dels 40 anys; una taxa d'analfabetisme que arriba al 98 per cent si considerem alfabetitzat a qui sap llegir, escriure i parlar una llengua; un metge per cada 50 mil habitants; una taxa d'escolarització del 16 per cent; i, per últim, un Producte Intern Brut per habitant de 53.356 francs CFA, que tan sols són una mica més de 100 dòlars. Davant dels fets, el diagnòstic era ombrívol. La font del mal era d'índole política. El remei sols podia ser d'índole política.

Per suposat, encoratgem l'assistència que ens ajudi a superar la necessitat de l'assistència. Però en general, la política d'assistència i d'ajuda no ha servit sinó per a desorganitzar-nos, esclavitzar-nos i privar-nos del sentit de responsabilitat sobre el nostre propi espai econòmic, polític i cultural.

Hem escollit arriscar-nos per les nostres vies per ser més feliços. Hem escollit aplicar tècniques noves. Hem escollit buscar formes d'organització més adequades a la nostra civilització, rebutjant de forma abrupta i definitiva tot tipus de mandats de l'exterior, per a crear d'aquesta manera condicions d'una dignitat que estigui a l'altura de les nostres ambicions, rebutjar l'estat de supervivència i relaxar les pressions, alliberar els nostres camps d'una paràlisi medieval o d'una regressió, democratitzar la nostra societat, obrir les nostres ments a un univers de responsabilitats col·lectives per atrevir-nos a inventar el futur. Destruir i reconstruir l'aparell administratiu amb un altre tipus de funcionaris, submergir el nostre exèrcit entre el poble a través del treball productiu i el recordatori constant de que sense formació política patriòtica un militar no és més que un criminal al poder. Aquest és el nostre programa polític.

Sobre l'aspecte de la gestió econòmica, aprenem a viure de forma senzilla i a acceptar i imposar-nos l'austeritat amb la finalitat de poder realitzar projectes ambiciosos.

Gràcies a l'exemple del fons de solidaritat nacional nodrit amb contribucions voluntàries, ja començarem a respondre als cruels problemes plantejats per la sequera. Hem sostingut i aplicat els principis d'Alma Ata al incrementar la gamma dels serveis d'atenció mèdica primària. Hem adoptat, com a política d'estat, l'estratègia GOBI-FFF promoguda per l'UNICEF.³

Creiem que Nacions Unides, mitjançant l'Oficina de Nacions Unides pel Sahel, ha de permetre que els països afectats per la sequera estableixin un pla a mitjà i llarg termini per aconseguir l'autosuficiència alimentària.

En preparació pel segle XXI i mitjançant la creació d'un sorteig especial de la loteria -"Instruïm als nostres nens"- hem llançat una immensa campanya per l'educació i la formació dels nostres nens en un nou tipus d'escola. A través de l'acció salvadora dels Comitès de Defensa de la Revolució hem llançat un vast programa de construcció d'habitatges socials (500 en tres mesos), carreteres, petites reserves d'aigua, etc. El nostre objectiu econòmic és obrar perquè el cervell i els braços de cada burkinabe es puguin utilitzar al menys en inventar i crear allò suficient per a garantir dos menjars diaris i aigua potable.

Jurem, proclamem, que a partir d'ara a Burkina Faso ja no es farà res sense la participació del burkinabe, res que no hagi estat prèviament decidit per nosaltres, elaborat per nosaltres. Ja no hi haurà més atemptats contra el nostre amor propi i la nostra dignitat.

³ Aquests principis van ser les recomanacions de la Conferència Internacional sobre Atenció Primària de Salut, realitzada a Ama Ata, Unió Soviètica, al 1978. Afavorida per la Organització Mundial de la Salut (OMS) i el Fons de Nacions Unides per a la Infància (UNICEF), la conferència va destacar la importància de la nutrició adequada, l'aigua potable, els sistemes sanitaris, els serveis de salut materno-infantils, la immunització i l'avituallament de medicines bàsiques.

L'Estratègia GOBI-FFF de la UNICEF va dirigida en particular cap als nens i les dones. Entre els seus components claus s'hi inclou el tractament de les víctimes de deshidratació a causa de diarrea amb una solució poc costosa d'aigua pura, glucosa i sals; l'alletament; la vacunació contra les sis principals malalties transmissibles; i l'educació.

Enfortits per aquesta certesa, voldríem que les nostres paraules abastessin a tots aquells que sofreixen en carn pròpia, tots aquells ferits en la seva dignitat per una minoria d'homes o per un sistema que els atropella.

A vostès que m'escolten, permetin-me dir-los: no parlo sols en nom de la meva ben estimada Burkina Faso, sinó també en nom dels qui sofreixen on sigui.

Parlo en nom d'aquests milions d'éssers que estan als ghettos per tenir la pell negra o per ser de cultures diferents i que gaudeixen d'una condició amb prou feines superior a la d'un animal. Sofreixo en nom dels indis massacrats, atropellats, humiliats i confinats per segles a les reserves perquè no aspirin a cap dret i que la seva cultura no es pugui enriquir mitjançant matrimonis felïços a partir del contacte amb altres cultures, inclosa la de l'invasor. Em pronuncio en nom dels desocupats per un sistema estructuralment injust i conjunturalment desequilibrat, que no pot percebre cap altre vida que no sigui la que reflecteix la dels més poderosos.

Parlo en nom de la dona del món sencer, que sofreix un sistema d'explotació imposat pels homes. Per la nostra part, estem disposats a acollir tots els suggeriments del món sencer que ens permetin aconseguir el ple desenvolupament de la dona burkinabe. A canvi, oferim compartir amb tots els països l'experiència positiva que hem iniciat amb les dones, ja presents a tots els nivells de l'aparell estatal i de la vida social de Burkina Faso. Dones que lluiten i proclamen amb nosaltres que l'esclau que no és capaç d'emprendre la seva rebel·lió no mereix que s'apiadin de la seva sort. Aquest esclau serà l'únic responsable de la seva desgràcia si es fa il·lusions de la condescendència dubtosa d'un amo que ofereix alliberar-lo. Sols la lluita allibera i nosaltres apel·lem a totes les nostres germanes de totes les races perquè elles muntin l'assalt per la conquesta dels seus drets.

Parlo en nom de les mares dels nostres països desposseïts, les quals veuen morir als seus fills de paludisme o de diarrea, sense saber que existeixen medicaments senzills per salvar-los que la ciència de les transnacionals els neguen, preferint invertir en laboratoris de cosmètics i de cirurgia plàstica per a satisfer els capritxos d'aquelles dones o d'aquells homes la coqueteria dels quals es veu amenaçada pels excessos de calories dels seus menjars, tant rics i regulars que a vostès els donaria -no, més aviat a nosaltres, els del Sahel, ens donaria- vertigen. Hem decidit adoptar i popularitzar aquests medis senzills recomanats per la Organització Mundial de la Salut i per l'UNICEF.

Parlo també en nom del nen. El nen del pobre que té fam i que mira furtivament l'abundància amuntegada en un magatzem per a rics. El magatzem protegit per un vidre gruixut. El vidre defensat per una reixa infranquejable. I la reixa cuidada per un policia amb casc, enguantat i armat amb porra. Aquest policia es posa al costat del pare d'un altre nen que ve a servir-se, més aviat que ve a que el serveixin perquè presenta totes les garanties de la representativitat i les normes capitalistes del sistema.

Parlo en nom dels artistes -poetes, pintors, escultors, músics, actors-, homes de bé que veuen el seu art substituït per l'alquímia de la prestidigitació del *show*

business. Em pronuncio en nom dels periodistes que es veuen reduïts al silenci, o a la mentida, per no sofrir les dures lleis de la desocupació. Protesto en nom dels esportistes del món sencer els muscles dels quals són explotats pels sistemes polítics o pels tractants d'esclaus moderns.

El meu país és un concentrat de totes les desgràcies dels pobles, és una síntesi dolorosa de tots els sofriments de la humanitat, però també és, i sobretot, una síntesi de les esperances de les nostres lluites. És per això que naturalment m'identifico amb el malalt que escruta amb ansietat els horitzons d'una ciència acaparada pels mercaders d'armes.

Els meus pensaments van per tots aquells que es veuen afectats per la destrucció de la naturalesa i pels 30 milions d'homes que moriran cada any, abatuts per la temible arma de la fam.

Com a militar, no puc oblidar al soldat que obeeix ordres, amb el dit al gallet, i que sap que la bala que dispararà sols porta un missatge de mort.

Per últim, indigna pensar en els palestins, als qui una humanitat inhumana ha escollit per a substituir amb un altre poble, un poble que sols ahir era martiritzat. Penso en aquest poble palestí valent, és a dir, en aquestes famílies atomitzades errants pel món en busca d'un refugi. Valents, decidits, estoics i infatigables, els palestins li recorden a cada ésser humà conscient la necessitat i la obligació moral de respectar els drets d'un poble. Juntament als seus germans jueus, són antisionistes.

Juntament als meus germans soldats d'Iran i d'Iraq, que moren en una guerra fratricida i suïcida, igualment vull sentir-me a prop dels companys de Nicaragua, els ports dels quals estan sent minats, els pobles dels quals estan sent bombardejats i els qui, tot i això, afronten el seu destí amb valentia i lucidesa. Sofreixo amb tots aquells que a Amèrica Llatina sofreixen el domini imperialista.

Desitjo estar al costat dels pobles afganès i irlandès, al costat dels pobles de Granada i Timor Oriental, cadascun dels quals busca una felicitat dictada per la seva dignitat i per les lleis de la seva cultura. M'alço aquí en nom de tots aquells que vanament busquen a quin fòrum d'aquest món poden fer que s'escolti la seva veu, i fer que veritablement se la prengui en consideració. En aquesta tribuna m'han precedit molts, altres vindran després de jo. Però sols uns quants prendran les decisions. Tot i així, oficialment estem presents com a iguals.

Bé, seré el portaveu de tots aquells que vanament busquen en quin fòrum d'aquest món poden fer-se escoltar. Sí, vull parlar en nom de tots els "abandonats" perquè "home sóc, res humà m'és aliè".

La nostra revolució a Burkina Faso és sensible a les desgràcies de tots els pobles. També s'inspira en totes les experiències dels homes des del primer alè de la humanitat. Volem ser els hereus de totes les revolucions del món, de totes les lluites d'alliberament dels pobles del Tercer Món. Estem atents a les

grans commocions que han transformat el món. Extrèiem lliçons de la Revolució Americana, lliçons de la seva victòria sobre el domini colonial i de les conseqüències de dita victòria. Fem pròpia l'afirmació de la doctrina de la no ingerència dels europeus en els assumptes americans i dels americans en els assumptes europeus. El que Monroe va proclamar al 1823: "Amèrica pels americans", nosaltres ho repetim dient, "Àfrica pels africans", "Burkina Faso pels burkinabes".

La Revolució Francesa de 1789, que trastornà les bases de l'absolutisme, ens ensenyà els drets de l'home lligats als drets dels pobles a la llibertat. La gran Revolució d'Octubre de 1917 transformà el món, va permetre la victòria del proletariat, sacsejà els ciments del capitalisme i va fer possibles els somnis de justícia de la Comuna de París⁴.

Acollint tots els vents de la voluntat dels pobles i de les seves revolucions, també aprenem de certs fracassos terribles que han conduït a tràgiques violacions dels drets humans. De cada revolució sols en volem preservar el nucli de puresa, que ens impedeixi convertir-nos en vassalls de les realitats d'altres, fins i tot quan en el pensament hi ubiquem interessos comuns.

Senyor president,

Ja no és possible l'engany. El nou ordre econòmic internacional pel qual estem lluitant, i pel qual seguirem lluitant, sols es pot obtenir si aconseguim destruir el vell ordre que ens ignora, si assumim el lloc que ens correspon en la organització política del món, si adquirim consciència de la nostra importància en el món i adquirim el dret a considerar i decidir sobre els mecanismes que regeixen el comerç, l'economia i el sistema monetari a escala mundial.

El nou ordre econòmic internacional s'inscriu senzillament juntament als demés drets dels pobles: el dret a la independència, a la lliure determinació de les formes i estructures de govern, el dret al desenvolupament. I com tots els drets dels pobles, s'ha d'arrancar en la lluita i per la lluita dels pobles. Mai serà el resultat d'un acte de generositat d'una potència qualsevol.

Segueixo tenint una confiança irrompible -confiança compartida per la immensa comunitat de països no alineats- de que, sota els cops dels crits d'angoixa dels nostres pobles, el nostre grup mantindrà la seva cohesió, enfortirà el seu poder de negociació col·lectiva, trobarà aliats entre totes les nacions i començarà -juntament amb aquells que encara ens poden comprendre- a organitzar un sistema de relacions econòmiques internacionals veritablement nou.

Senyor president,

Si vaig acceptar presentar-me davant aquesta il·lustre assemblea per fer ús de la paraula, és perquè tot i les crítiques que llancen a Nacions Unides alguns

⁴A la primavera de 1871, els treballadors i artesans insurrectes de París establiren el primer govern de treballadors a la història, la Comuna. Aquesta fou ofegada en sang per les tropes de la burgesia francesa.

dels seus principals membres, és perquè continua sent la tribuna ideal per a les nostres reivindicacions, lloc obligat de la legitimitat dels països sense veu.

Això és el que expressà amb tanta justesa el nostre secretari general [Javier Pérez de Cuellar] quan va escriure:

“La Organització de Nacions Unides és única en tant que reflecteix les aspiracions i les frustracions de nombrosos països i agrupacions del món sencer. Un dels seus grans mèrits és que totes les nacions, incloses les que són dèbils, oprimides o víctimes de la injustícia”, es referix a nosaltres, “poden -fins i tot quan es vegin enfrontats a la dura realitat del poder- trobar una tribuna i fer-se escoltar. Una causa justa, si bé es pot topar amb un revés o amb la indiferència, pot no obstant fer eco en la Organització de les Nacions Unides. Aquest atribut de la organització no sempre ha estat apreciat, però no és menys essencial”. No hi ha millor forma de definir el sentit i significat de la nostra organització.

Per això, a cadascun de nosaltres se'ns planteja un imperatiu categòric per a consolidar les bases de la nostra organització i lliurar-li els mitjans necessaris per a actuar. Conseqüentment, adoptem les propostes fetes en aquest sentit pel secretari general per a deslliurar a la organització dels nombrosos impassos cautelosos fomentats per les grans potències amb la finalitat de desacreditar-la davant els ulls de la opinió pública.

Senyor president,

Reconeixent els mèrits, si bé limitats, de la nostra organització, no puc fer res més que alegrar-me al veure que compta amb nous membres. Per això, la delegació burkinabe saluda l'ingrés del membre número 159 de la nostra organització, l'estat de Brunei Darussalam.

Degut a la bogeria d'aquells que la direcció del món, per coses de l'atzar, està a les seves mans, el Moviment de Països No Alineats -al que, espero, molt aviat s'hi integrarà Brunei Darussalam- té la obligació de considerar com un dels seus objectius permanents la lluita pel desarmament, que és un aspecte essencial i una condició primordial del nostre dret al desenvolupament.

En la nostra opinió, necessitem estudis seriosos que tinguin en compte tots els elements que han conduït a les calamitats que s'han llançat sobre el món. En aquest sentit, el president Fidel Castro va expressar admirablement el nostre criteri al 1979, a la inauguració de la Sisena Cimera dels Països No Alineats, quan va declarar que, “Amb 300 mil milions de dòlars es podrien construir en un any 600 mil escoles amb capacitat per a 400 milions de nens; o 60 milions d'habitatges confortables amb capacitat per a 300 milions de persones; o 30 mil hospitals, amb 18 milions de llits; o 20 mil fàbriques, capaces de generar llocs de treball a més de 20 milions de treballadors, o habilitar pel regadiu 150 milions d'hectàrees de terra, que amb un nivell tècnic adequat poden alimentar mil milions de persones”⁵. I multiplicant avui aquestes xifres per 10 -i estic

⁵El discurs íntegre apareix en anglès a Fidel Castro Speeches: *Cuba's Internationalist Foreign Policy*,

segur que això està molt per sota de la realitat- un se n'adona del que la humanitat malgasta anualment en l'esfera militar, és a dir, contra la pau.

Fàcilment es percep per què la indignació dels pobles ràpidament es transforma en rebel·lió i en revolució contra les molles que els tiren sota la forma ignominiosa de certa ajuda, plena a vegades de condicions francament menyspreables. Es compren, en fi, per què en la lluita pel desenvolupament ens declarem militants incansables per la pau.

Vam jurar lluitar per atenuar tensions, per introduir en les relacions internacionals principis dignes d'una forma de vida civilitzada i estendre'ls a totes les regions del món. Això implica que ja no ens podem dedicar, passivament, sols a intercanviar conceptes. Reiterem la nostra determinació de ser actius defensors de la pau, d'ocupar el nostre lloc en al lluita pel desarmament i, per últim, d'actuar com un factor decisiu en la política internacional, lliures de qualsevol trava imposada per les grans potències, siguin quins siguin els plans que aquestes puguin tenir.

Però la recerca de la pau va acompanyada de l'aplicació ferma del dret dels països a la independència, dels pobles a la llibertat i de les nacions a la existència autònoma. Al respecte, els aplaudiments més deplorables, els més lamentables -sí, lamentables- se'ls emporta un petit país de l'Orient Mitjà: Israel, per la seva arrogància, insolència i tossuderia increïble. Israel, després de més de 20 anys -gràcies a la complicitat inqualificable de la seva potència protectora, Estats Units- segueix desafiant a la comunitat internacional. Menyspreant una història que tot just ahir relegava als jueus als crematoris, Israel ara arriba a infligir a altres el que fou el seu propi calvari. De totes maneres, Israel, el poble del qual estimem per la seva valentia i sacrificis d'ahir, ha de saber que les condicions de la seva pròpia tranquil·litat no resideixen en el poder militar finançat des de l'exterior. Israel ha de començar a aprendre a convertir-se en una nació com les demás i ser una entre les demás. A aquesta hora, des del capdamunt d'aquesta tribuna, hem d'afirmar la nostra solidaritat militant i activa amb els combatents -homes i dones- d'aquest meravellós poble de Palestina, perquè sabem que no hi ha sofriment que duri per sempre.

Senyor president,

Analitzant la situació que en matèria econòmica i política preval a Àfrica, no podem deixar de subratllar les greus preocupacions que enfrontem pel que fa als perillosos desafiaments llançats contra els drets dels pobles per certes nacions, que, segures de les seves aliances, obertament denigren l'ètica internacional.

Sens dubte, tenim el dret d'aplaudir la decisió de retirar les tropes estrangeres del Txad, amb la finalitat de que els txadians puguin buscar entre sí, sense intermediaris, els mitjans per posar fi a aquesta guerra fratricida i finalment permetre que aquest poble, que no ha cessat de plorar durant tants temporals, eixugui les seves llàgrimes.

Però tot i el progrés registrar aquí i allà pels pobles africans en la seva lluita per l'emancipació econòmica, el nostre continent continua reflectint la realitat fonamental de les contradiccions entre les grans potències, de suportar les intolerables tribulacions del món modern. Per això considerem inadmissible i condemnem de forma incondicional el destí imposat al poble del Sàhara Occidental pel regne del Marroc. Aquest es val de tàctiques dilatòries per aplaçar la inevitable data de venciment que li ha d'imposar la voluntat dle poble saharauí. Havent visitat personalment les zones alliberades pel poble saharauí, puc confirmar que d'aquí en endavant res tornarà a impedir la marxa cap a l'alliberament total del seu país sota la conducció militant i clara del Front Polisari.

Senyor president,

No diré molt sobre la qüestió de Mayotte i les illes de l'arxipelag malgatxe. Quan les coses són òbvies, quan els principis són evidents, no és necessari elaborar-los. Mayotte pertany a les Comoras; les illes de l'arxipelag són malgatxes⁶.

A Amèrica Llatina, saludem la iniciativa del Grup de Contadora, que constitueix una etapa positiva en la recerca d'una solució justa a l'explosiva situació que allà preval. El comandant Daniel Ortega, en nom del poble revolucionari de Nicaragua, aquí ha fet diverses propostes concretes i ha plantejat les qüestions de fons amb qui correspon. Esperem veure la pau al seu país i a tota Amèrica Central el proper 15 d'octubre, i després del 15 d'octubre⁷. I posem a la opinió pública mundial com a testimoni.

Així com hem condemnat l'agressió estrangera contra l'illa de Granada, condemnem qualsevol intervenció estrangera. Per això no podem mantenir el silenci davant la intervenció militar estrangera a Afganistan.

Però hi ha una qüestió la gravetat de la qual ens exigeix a cada un de nosaltres una explicació franca i ferma. Com vostès imaginaran, no es pot tractar sinó de la qüestió d'Àfrica del Sud. L'increïble descaro que aquest país desplega cap a totes les nacions del món, propi dels qui sostenen un sistema de terrorisme l'objectiu del qual és liquidar físicament a la majoria negra d'aquest país, i el menyspreu que mostren cap a totes les nostres resolucions, constitueixen una de les preocupacions més asfixiants del món contemporani.

⁶Tres de les quatre illes Comores, localitzades a l'Oceà Índic prop de Mozambic, s'independitzaren de França al 1975. La quarta, Moyotte, segueix sent colònia francesa. Les illes sota el control francès a l'arxipelag malgatxe -ubicat entre Mozambic i Madagascar- són Europa, Bassas da Índia, Juan de Nova i les Glorioses. Les administren des de l'illa Reunió, una colònia francesa a l'Oceà Índic, ubicada a uns 1600 quilòmetres a l'est de Madagascar.

⁷Ortega parlà davant l'Assemblea General el 2 d'octubre i va advertir sobre una imminent intensificació de la guerra mercenària organitzada per EUA en contra de Nicaragua, la qual havia de començar el 15 d'octubre, d'acord amb la informació obtinguda pel seu govern. Un dels objectius principals, digué Ortega, era pertorbar les eleccions presidencials del 4 de novembre a Nicaragua.

Però allò més tràgic no és que a Àfrica del Sud la comunitat internacional la posi al banquet a causa de les seves lleis de l'apartheid, menys encara perquè il·legalment continuï mantenint a Namíbia sota la bota racista del colonialisme i sotmetent impunement als seus veïns a la llei del bandolerisme. No, allò més menyspreable, allò més humiliant per a la consciència humana, és que aconseguís trivialitzar la desgràcia de milions d'éssers humans que per defensar-se no compten amb res més que amb els seus pits i l'heroisme de les seves mans buides. Segura de comptar amb la complicitat de les grans potències i de la participació activa d'algunes d'elles, així com amb la col·laboració criminal d'alguns tristos dirigents africans, la minoria blanca no deixa de burlar-se de la consciència dels pobles als que, per tot el món, els resulten intolerables els mètodes salvatges que s'utilitzen a Àfrica del Sud.

Hi va haver una època en la que s'haurien organitzat brigades internacionals per defensar l'honor de les nacions agredides en la seva dignitat. Avui, tot i la purulència de les ferides que tots hem suportat al costat, votem sobre resolucions l'única virtut de les quals, se'ns ha dit, seria fer entrar en raó a aquesta nació de pirates que "destrueix un somriure com el granit mata flors".

Senyor president,

Aviat estarem celebrant el 150 aniversari de l'emancipació dels esclaus de l'imperi britànic. La meua delegació subscriu la proposta dels països d'Antiga i Barbados de commemorar amb energia aquest esdeveniment que pels països africans i pel món negre té una gran importància. Per nosaltres, tot el que es pugui fer, dir o organitzar al món en el curs d'aquestes cerimònies commemoratives, haurà de recalcar la terrible quota pagada per Àfrica i pel món negre pel desenvolupament de la civilització humana. Aquesta quota es va pagar sense rebre res a canvi. Sens dubte, explica les raons de la tragèdia actual del nostre continent. És la nostra sang la que va nodrir l'ascens del capitalisme, va fer possible el nostre actual estat de dependència i consolidà el nostre subdesenvolupament. Ja no es pot amagar la veritat, jugant amb xifres. Per cada negre que aconseguia arribar a les plantacions, almenys cinc morien o resultaven mutilats. I aquí ometo a propòsit la desorganització del nostre continent i les seves seqüeles.

Senyor president,

Si arrel d'aquest aniversari, gràcies a vostè i amb l'ajuda del secretari general, s'aconsegueix convèncer a tota la Terra d'aquesta veritat, aleshores ella comprendrà per què volem amb totes les nostres forces la pau entre les nacions, per què exigim i reclamem el nostre dret al desenvolupament sobre una base d'igualtat absoluta mitjançant una organització i una repartició dels recursos humans.

Ja que de totes les races humanes pertanyem a les que més han sofert, nosaltres, els burkinabés, jurem no tornar a acceptar mai la més mínima injustícia, encara que sigui en el racó més petit de la Terra. És la memòria d'aquest sofriment el que ens posa del costat de la OAP [Organització per l'Alliberament de Palestina] contra les bandes armades d'Israel. És la memòria

d'aquest sofriment el que, per una banda, ens fa donar recolzament al CNA [Congrés Nacional Africà] i a la OPAS [Organització Popular de l'Àfrica Sudoccidental], i, per altra, el que ens fa intolerable la presència a Àfrica del Sud d'homes que es diuen blancs i en virtut d'això destrueixen el món. Finalment, és aquesta mateixa memòria la que ens fa dipositar en la Organització de Nacions Unides tota la nostra fe en el deure comú, en una tasca comú per una esperança comú.

Exigim que s'intensifiqui per tot el món la campanya per l'alliberament de Nelson Mandela i per comptar amb la seva presència a la propera Assemblea General de la ONU, com una victòria de dignitat col·lectiva. Que en memòria al nostre sofriment i com a perdó col·lectiu es creï un Premi Internacional de la Humanitat Reconciliada atorgat a tots aquells que per les seves investigacions hagin contribuït a la defensa dels drets humans. Que es retalli l'1 per cent dels pressupostos per la investigació espacial, i que aquests fons es consagrin a la investigació en l'àmbit de la salut, amb mires a la reconstitució del medi ambient humà pertorbat per tot aquests focs artificials perjudicials per l'ecosistema.

Igualment, proposem que les estructures de la ONU es repensin i que es posi fi a l'espectacle que constitueix el dret a veto. Bé és cert que els efectes perversos del seu abús han estat atenuats per la vigilància d'alguns dels qui el detenten. Però res justifica aquest dret: ni la mida ni la riquesa del país que el detenta.

Si l'argument plantejat per justificar tal iniquitat és el preu pagat en el curs de la última guerra mundial, que les nacions que s'han arrogat aquests drets sàpiguen que nosaltres també hem tingut un tiet o un pare que -tal com aquests milers d'innocents que foren arrancats del Tercer Món per anar a defensar els drets agreujats per les hordes hitlerianes- porta a la seva pell les cicatrius de les bales nazis. Que cessi l'arrogància dels grans que no deixen escapar cap ocasió per qüestionar els drets dels pobles. L'absència d'Àfrica al club d'aquells que detenten el dret al veto és una injustícia i ha de cessar.

Finalment, la meua delegació no hauria complert amb el seu deure si no hagués exigint la suspensió d'Israel i la simple i plana expulsió d'Àfrica del Sud de la nostra organització. Quan, amb el benefici del temps, aquests països operin les transformacions que els permetin ingressar a la comunitat internacional, cadascun de nosaltres -i el meu país anirà al capdavant- haurà d'acollir-los amb amabilitat i guiar-los en els seus primers passos.

Hem de reafirmar la nostra confiança en la Organització de Nacions Unides. Estem en deute amb la tasca realitzada per les seves agències a Burkina Faso i per la seva presència al nostre costat en els durs moments que hem travessat. Agraïm als membres del Consell de Seguretat per haver-nos permès presidir dues vegades aquest any la tasca del consell. Sols desitgem veure que el consell reconegui i apliqui el principi de la lluita contra l'extermini de 30 milions d'éssers humans cada any per l'arma de la fam, que actualment causa més estralls que l'arma nuclear.

Aquesta confiança i aquesta fe en la organització m'imposen l'obligació d'agrair al secretari general, el senyor Javier Pérez de Cuéllar, per la tant apreciada visita que ens va fer per constatar directament les dures realitats de la nostra existència i formar-se una imatge exacta de l'aridesa del Sahel i la tragèdia del desert conqueridor.

No podria acabar sense abans rendir homenatge a les fines qualitats del nostre president [Paul Lusaka de Zambia] qui, amb la clara visió que sabem que posseeix, sabrà dirigir el treball d'aquesta trenta novena sessió.

Senyor president,

He recorregut milers de quilòmetres. He vingut aquí a demanar a cadascun de vostès que unim esforços perquè cessi l'arrogància de la gent que s'equivoca, perquè s'esborri el trist espectacle de nens que moren de fam, perquè desaparegui la ignorància, perquè triomfi la legítima rebel·lió dels pobles, perquè finalment calli el rugir de les armes, i lluitant amb una mateixa i única voluntat per la supervivència de la humanitat, aconseguim cantar a una sola veu amb el gran poeta Novalis: "Aviat els astres tornaran a visitar la Terra de la que s'allunyaren en l'època de la obscuritat. El sol deixarà a un costat el seu espectre sever i de nou serà una estrella entre les estrelles. Totes les races del món es congregaran de nou després d'una llarga separació. Les velles famílies orfes es tornaran a reunir i cada dia veurà reencontres nous, abraçades noves. Aleshores els habitants de les èpoques passades retornaran a la Terra, a cada tomba revifaran de nou les cendres apagades, i per tot arreu cremaran de nou les flames de la vida. Es reconstruiran les antigues morades, renaixeran les èpoques passades i la història serà el somni d'un present que s'estén fins a l'infinit".

Pàtria o mort, vencerem!

Els agraeixo.